

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr 33. ANUL XVIII.

Telegraful este de done ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foieș pe afara la c. r. postă, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediție. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. Pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tră provinciale din Monarchia pe anu sau 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și terii străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inserările se plătesc pentru între 6 ore cu 7. cr. și înainte, pentru a doua 6 ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, în 26 Aprilie (8 Mai) 1870.

Dela sinodului archidiecesanu.

In siedint'a a IV, tienuta Mercuri 22 Aprile, dupa cetirea și autenticarea protocolului siedintei premergătoare, propune deputatul Cristea alegera unei comisiiuni, respective intregirea celei bugetarie, prin anu numru anumit de membri, pentru că sa desbata și asupr'a constituirei consistoriului, carea se desbatu in dōue conferințe fără de a ajunge la unu rezultat definitiv și sa se pote pune cestiuenea acēst'a la ordinea dilei inca in diu'a urmatore: Propunerea nu afla sprigintire.

Deputatul Patiti face propunerea, că sa se faca pasi la locurile competente spre a nu se tienă terguri in dilele, cându creștinii nostri au serbatore, nici se sia citati la judecata in dile de acestea. Asupr'a cestiuenei acestei discussiunea se incinge si dureza mai multu tempu, pana in fine se decide a se face o reprezentanta la regim, căsa nu se constringa creștinii a alerga la judecăti in dile de serbatore, contumatiândui de că nu se infatisieza; in cătu pentru terguri, aci simtiu de pietate către dilele cele sante trebuie sa faca pre fia care creștinu sa remâna a casa in dile de serbatore si terguri totodata.

Popescu voiesce se faca propunere, dara se verifica mai intāiu de deputatu Michailu Orbonsiu. Dupa acēst'a Popescu reia cuventul si propune alegerea unei comisiiuni, carea sa faca unu proiectu in interesulu culturei poporului român si adeca sa dea unu regulamentu senatului scolariu in māna. Se alege 9 insi.

Din partea locuitorilor din Dobrogea vine unu protestu solemn contr'a alaturării tractului loru protopresbiterală lângă celu alu Devei; din partea comunei Siolna sosesc alta petitiune, prin carea se rōga de sinodu pentru ajutoriu de bani spre a-si potea clădi biserică.

Se predau ambele comisiiuni petitiunarie, carea la propunerea presedintelui se si alege numai de cătu.

Popescu mai propune o comisiiune pentru imbunatatirea starei clerului, carea se alege in data. Cu acēst'a siedint'a se termina.

Siedint'a V, tienuta Joi in 23 Aprile, a fostu numai pâna la unu locu publica. Indata la inceputu se cetește și autentica protocolulu siedintei premergătoare apoi si deputatii nou sosiți: Dr. Iosif Gallu, Petru Nemesiu si prot. Moise Lazaru si presentă credintiunalele, ce se transpun in data comisiiunei verificătoare.

Presed. anuncia sinodului sosirea unei petitiuni dela Cerțegiu de lângă Campeni. Asemenea anuncia sosirea altei dela Demetru Verindeanu, prin carea si recomenda serviciile sele pre viitoru, că cassieriu său controloru la epitropia archidiecesana. Se transpun la comisiiunea de petitiuni.

Macelariu propune verificarea celor ce si-au predatu credintiunalele astadi, pentru ca protocolele de alegere si scrutinare si asiā suntu esaminate dejā de comisiiune. Referentul comisiiunei verificătoare asertuinea dep. Macelariu si adauge ca actele respectivilor deputati sosiți de nou se afla in tota ordinea. Asiā dura se si enuncia de verificati.

La ordinea dilei e referat'a comisiiunei bugetarie. Presedintele comisiiunei, Popescu, face sinodului cunoscutu ca comisiiunea e gata cu elaboratul seu si dupa o mica discussiune a unor cestiuene de forma Filipeșcu ocupă locul de referinte.

Dupa o motivare forte fundata, facuta de presedintele sinodului, acesta se enuncia, ca siedint'a sa fia confidentiala.

Despre cele ce s'au intemplatu dupa acēst'a amu pututu afla numai atât'a, ca operatul bugetului a fostu restiluitu comisiiunei spre a indreptă o erore de cifre.

In siedint'a a VI, tienuta Vineri in 24 Aprile, dupa cetirea si autenticarea protocolului face deputatul Glodariu o interpellare si adeca despre urmările, ce le au avutu pasii facuti de sinodulu decesanu din 1860 in privint'a redobandirei dominiului Merisienii din România, donatu de principale Mateiu Basarabu metropoliei noastre.

Presedintele da deslusire, ca lucrul s'au inaintat la Bucuresci prin organele politice ale tieri noastre. Dela regimulu român in se spusu de atunci inca consulul austriacu, ca lucrul acesta se va luă la pertractare, ceea ce pâna astazi nu sciu sa se fia intemplatu. — Interpelantele e multiamitu ca deslusirea data, si resvera in se spusu de a face la tempul seu o propunere in privint'a acēst'a.

Popea că presed. alu comisiiunei bugetarie raportea ca comisiiunea e gata cu elaboratul seu.

Filipescu ocupa locu de referinte si incepe raportul.

Dupa cetirea raportului se primește in desbatere generale.

In decursulu desbaterei speciali dice Boiu la posturile asesorilor din senatulu strinsu bisericescu ca aceste nu se potu desbate definitiv pana nu se otaresce ca se mai potu si de aci incolo acumulă posturile său ba si face propunerea că in cătu privesce senatulu strinsu bisericescu sa se dica ca cumularea nu e admisa nici decum; iera cătu privesce senatulu scolaru pana atunci pana cându congresulu va esoperă că membrii lui sa fia pre viatia.

Propunerea da ansa la disputa infocate, ivinduse mai multe propunerii pro si contra acumulării si adeca din partea lui Hania, din partea lui Tinco, Popescu propunerii mijlocitor. La acēst'a discussiune iau parte Glodariu, Cristea, Gătanu si altii. Vedienduse in fine ca s'a lamurit de ajunsu parerile asupr'a cestiuenei se enuncia sinodulu contra cumulării oficielor fatia cu asessorii strinsu bisericesci si scolari si inca ne constiunatu.

Din siedint'a a VII impartasim de ocamdata numai atât'a, ca dupa autenticarea protocolului s'au facutu mai molte propunerii de sine statotie.

Revenindu sinodulu la ordinea dilei se continua desbaterea speciale a raportului comisiiunei bugetarie, se incinge o disputa lunga in data la posturile senatului scolaru, carea sa termina cu remiterea operatului la comisiiune ca sale modifice conformu propunerilor, ce s'au ivit in decursulu desbaterei. Cu deosebire insa au datu ansa la procederea acēst'a o deslusire a presedintelui radicata in fine la propunere si in fine propunerea Dr. Gallu.

La ordinea dilei, vine raportul (ref. Siadru) comisiiunei pentru diurne. Modalitatea de a rebonifică si espensele generali si diurnele deputatilor se concredu presidiului.

Comisiiunea petitiunaria (ref. Dr. Petco) referă ca comun'a Siona cere ajutoriu in bani pentru stringerea de mila pentru edificarea unei biserici, in anumite tracți. Se transpune consistoziului spre urmare mai departe.

Comunele din protopresbiteratulu Dobrei protesta contr'a anecșarei tractului loru si se rōga pentru intregirea scaunului prot. vedovit. Comisiiunea propune transpnerea petitiunei la comisiiunea ce are a sa esmitre pentru arondarea protopopiatelor pâna atunci sa se sustina anecșarea facuta.

Nemesiu propus, ca din cauza ca actul nu e in tota ordinea sa se transpuna consistoriului.

Alta petitlune a lui Verindeanu se recomânda spre considerare la alegere.

Bologa face cunoscute ca comisiiunea a sistat lucările sele.

Gătanu e contr'a si cere ca comisiiunea sa lucre.

Macelariu este contr'a modalitatii.

La raportulu verbalu alu presed. comisiiunei presidiulu sinodului indrumă comisiiunea la activitate.

Evenimente politice.

O telegrama din Vien'a cu datul 6 Mai st. n. ne face cunoscute, ca mâne, adeca pre cându scriemu aceste sciri, va urmă publicatiunea complecării cabinetului: De pretis, ministru de comerciu, br. Widmann min. pentru aperarea tieri, br. Petrino (român), agricultura, Holzgett han min. de finanțe si Czedik chefu de sectione in ministeriul de instrucție.

Foile din Cislaitani a ne aducu diverse sciri despre stadiul, in care se află complanarea cu cehii; din tōte acestea sciri se vede, ca atât' cehii cătu si nemtii suntu aplecati acum mai multu de cătu alta-data la o contielegere.

Cehii au determinat in o conferintă tienuta in Prag'a inainte de caletori'a lui Rieger si Sladkowsky la Vien'a, conditiunile de contielegere si sa credre de comunu, ca negociarile suscepente pre basea'acelor conditioni nu voru ramené fără rezultat.

Fostul guvernatoru in Bohemia br. de Kellersberg a sositu in Vien'a, a conferit u ministeriul Potocki, Taaffe si Beust si fu primitu de cătra M. Sea in audience. Pre cându unele foi anunciu cu securitate intrarea lui Kellersberg in ministeriu ne impartasiescu altele, ca negociarile cu densulu au fostu indeserte.

In Germania de nordu curge, spre a dispune pre deputati la sporirea vamei, scriea tendențiosa ca dupa o finire norocosa a plebiscitului dincolo de Renu, crumperea unui resbelu intre Prusia si Francia e verosimila.

Din Parisu ne vine scirea, despre o conjuratiune contra vietiei lui Napoleonu; in urm'a acestei se fauca mai multe arestatari. Mai multe diare afirma, ca conjuratiunea acēst'a e numai o intriga a politiei franceze de statu, pusa in lucrare pentru de a potea indemnă pre celatienii ei pacinici la votare pentru imperatorele si regimulu seu. Cumca conjuratiunea e binevenita politiei si cumca se pre opintesce la suprimarea si folosirea ei, nu mai e deja indoiala; Atat'a se scie cu securitate, ca nu se află date autentice pentru de a potē fiene conjuratiunea de o simpla intriga politiana.

Din România aflam, ca s'a finit, dupa unu interval de 17. dile, crisia ministeriale. Dupa ce lui Ghica, lui Golescu nu a succesu formarea cabinetului, fu Epureanu insarcinat cu compunerea unui ministeriu, pre care unele foi streine lu numescu de unu adeverat, "cabinetu de administrare" si care consta din: Epureanu, presidu si interne Cantacuzenu, lucrari publice, Lahovari, justitia, Manu, resbelu, Carpu esterne, si Gradisteanu finanțe.

Foi'a "Vaterland" scrie, ca dupa cum a aflat din isvoru competentu, denumirea contelui Andrassy de cancelariu de statu va urmă cătu mai curendu. Conte Beust va primi eventualu postulu de agentu in Londonu.

Amu primitu o brosura "serisa de S. Cretulescu despre starea Romaniei. Fara de a mai face vre-un comentariu o comunicāmu publicului catitoriu.

O ARUNCATURA DE OCHIU
ASUPRA
STAREI ACTUALE
ROMANIEI.

A fostu in vechime la noi unu Domnu, care punea dajdii preste dajdii asupr'a poporului.

Poporul gema cumplitu sub povar'a loru.

Consiliarii Domnului se ingrijau forte, audindu aceste gemete, pre cari ei le faceau sa ajunga la urechi'a s'a, intervenindu la densulu cu rugaciuni, sa mai usioreze pre bietii crestini cari au inceput se amenintie si aru putea sa-lu vatene.

Cinicul Domnu insa, impassibile si hotarit, in locu sa ia aminte indemnurile consiliariilor sei si sa curme cu reul, mergea si mai sfruntata pre calea ce-si trasese, cu catu asta ca durerea cresc, ca tipetele si vaetele se inmultiesc.

— Ce mai face poporul? intrebă elu pre consilierii sei si pre cei ce vinē de pre afara sa lu visitē, la tota dajdia noua impusa.

— Tipa si se vaeta! Mari'a ta, i respundeau de cātra toti, cāci prea este impilat.

— Mai putem pune o dajdia! era responsul la acestea alu Domnului, care, cā alchimistul cutediatoriu, parea ca vrea sa faca experimente teribile asupr'a supusilor sei.

Dara cāndu, intr'o dī, pre neasceptate, asta de la consiliarii sei ca vaetele au incetatu si ca lumea acum e vesela, petrec in chioze cu lautari, unu fioru lu petrone, elu se cutremura, si in spaim'a sea, pré tardiu si vede crima' si dice ministrilor:

— Sa ne oprimu ca suntemu perduți!

**

Nu credu ca s'aru potea comparā mai bine starea nostra actuale de catu cu acea epoca a acelui Domnu: birurile si dajdiele ploua astadi asupr'a poporului romānu, intocmai precum se spune ca ploua in epoca acelui'a; iera vaetele si gemete au incetatu mai de totu, toti in tote pările paru veseli si nepesatori; reactiune a inceputu.

Unde se va sfersi si cum se va sfersi, Dumnedieu scie!

**

Judecāndu dupa aparentia, emu putea dice, ca acestu popor romānu e in culmea fericirei, cāci de nimicu nu-i mai pesa astadi, nimicu nu-lu mai impressioneaza.

Dara cum se face, ca nu-i mai pesa de nimic? — lesne de astutu.

Totu lucrul, tota actiunea, tota atitudinea omului, si au ratiunea loru de a fi: Ceu pana ce credu ca mi se va da, pana ce credu ca se va indeptă; genu pana ce credu ca voiu fi ascultat

si seapatu. Cāndu insa increderea, ce me linea in acēsta atitudine a desparutu, e naturale sa cadu intr'o alta atitudine, aceea a desperării, pre care o aréta mai anteiu nepesarea si chiaru veseli'a.

**
Are inse Inmea nostra cuventulu de a fi vesela, de a se areta fericita? Se vedem.

**
Pâna la 11 Februarie poporul romānu, vediendu ca trecutulu condemnata s'a derimatu fāra sa se rupa cu sistem'a trecutului; vediendu ca abusurile, contr'a cāror'a reclamā elu, in locu se inceteze, iau din ce in ce mai mare avento, si acum in numele seu chiaru, pentru ca elu a fostu chiamatu sa ia asupr'a si respunderea ce in trecutu o avea Domnulu: vediendu ca, in numele seu, se creză si se impertiesc posturi intre partisanii cu-tarei'a seu cātarei'a persoane chiamata la cārm'a statului; vediendu ca se dilapidēza banii publici de cātra funcționari prevaricatori, scutiti de pedepsa, vediendu ca mancatoriele de bani publici nu se mai facu acum cu decimile si cu sutele, cā mai inainte, dara cu decimile de mii si cu milioanele, precum au mancatu easierulu Olanescu de la Craiov'a, casierulu dela Iasi si altii; vediendu ca starea viitoriei ajunge in ruina din caus'a chieluielor necumpenite si din caus'a concessiunilor ce incepuse a se dā pre la streini, cari erau sa fie dajdiele cele mai apesatore; vediendu tote aceste si alte multe cā acestea, poporul romānu incepuse a carti a se plâng pâna a se vedea in fisonomia sea desolare.

**
Acēsta stare de lucruri, spementatore mai multu prin suprinderea intr'ins'a a poporului, de catu prin efectele ei desastrōse, facu cā opositiunea sa se intinda in scurtu timpu la proportiunile cele mai mari, si, pana sa n'ajunga lucrul la culme, o parte din societate, spriginita de vueltu generale se ridică sa puna capetul reului cu 11 Februarie.

A dō'a di vesel'a era in tote pările nemarginata, afara numai de veri-o cāti-va, cari se cunoșteu culpabili.

**
Dara ce desceptiune grozava cāndu, preste cāte-va dīle, se incredintiara toti, ca nouu regim in locu sa satisfaca dorint'a generale de a pedepsi spre pilduire pre abusatorii de pâna aci, din contra apuca pre calea batuta a tuturor vicielor, persecutându cu turbare pre toti ómenii, cari mai remasese nepetati, (inca pre unul la silitu sa si fuga din tiéra) si inlocuindu pre toti ómenii regimului returnat cu totu ce a creatu viciul mai dupre tipul seu, ómeni lepedati chiaru sub fostul regim si deveniti impossibili pentru abusurile ce

seversisera; cā cum acestu nou regim aru si voita sa dica regimului returnat: te amu datu josu pentru ca erai borfasu; sa-ti aretu eu cum se facu lucrurile pre unu picioru mare!

Ce desceptiune intru adeveru, in cei cu aspiratiuni nobili dela 11 Februarie, cāndu se putura incredintā ca cei noi la putere, dupra returnarea, tractau pre poporu cā pre unu copilu pre care-lu poti satisface cu nimicuri, schimbându-i o jucaria cu care s'a lovitu si dându o alta care sa-i para mai blanda, spre a-lu face sa redevena veselu.

**
Atunci, de unde era o parte de ómeni, cari intrase in gura de sierpe si nu mai cutediau sa se arete in publicu, acceptându-se la cine scie ce, utilitele se umplura de odata cu densii, ii vedea cineva zinbitori nepesatori, parca nici usturoiu nu mancase nici gur'a nu le puti!

Si avēu dreptate acestea, pentru ca nu fusese aspiratiunea poporului romānu sa i se schimbe jucaria cā la copii, ci sa se curme cu imoralitatea, cu abusurile, cu risipile si cu despretiul legilor si sa se introduca economia, moralitatea, respectul legilor!

Atunci militarii, cari luasera parte la 11 Februarie convinsi ca facu intru adeveru unu bine tierei, convinsi ca suntu adeverati salvatori ai tierei in desceptiune generale si a loru, si putura veda numai activnea condamnable la care luasera parte, fāra se aibe si mangaierea ca, pentru o actiune rea, s'a pututa stabili imperiul binelui; pentru ca numai in practic'a reului revine conscientia sdruncinata in reu.

De nu s'aru fi intemplatu ceea ce s'a intemplatu a dō'a di dupre 11 Februarie; de s'aru fi curmatu reulu in locu de a se lati si a se perfectiona, negresit u, atātu in consciintia publica ca si in consciintia loru chiaru militarii, ce au fostu tereti in peccat de nisice aspiratiuni nobili, aru fi treceu de siguru dreptu salvatori, astfelui precum in primul momentu dupre actiunea loru li s'a disu: distinctionea de militari, Maisti si Februaristi n'aru fi avuto cuventulu a fi, pentru ca infratierea generale s'aru si facutu in bine, pentru ca la bine chiaru spiritele cele mai perverse suntu silite sa cedeze.

Relele intentioni ale celoru ajunsi la putere prin 11 Februarie, s'au tradat. De unde concesiunea lui Le Maitre cadiuta din vremea regimului returnat, care a avutu atāt'a pudore, cā sa o anuleze, cāndu a vediutu ca opinionea publica se pronuncia in contra-i, su scōsa din nou la maidanu. Concesiunea lui Godilotu, care cādea de sine, iā acum proportiuni si mai mari, prin modificarea ei, in favorul concessiunariului, in catu statulu romānu a fostu nevoit u sa pēda indoit u de catu pretensi-

FOLIOGRA.

Libraria nationale romana.

(Urmare.)

Cările editate de d. Ioanide remasera nevenute, si editoriul loru in mari daune.

Ca sa si repare daunele, d. Ioanide abandona firesce caus'a si se arunca in alte speculatiuni de contracte. Remase cu numele de librariu nationalu si magazinulu si e plinu de cărti francese, si comerciul seu nationalu numai in cărti române nu consiste.

Cāndu i propune cine-va spre a edita vre-o carte, se scutura cu spaima; s'au fritu in terciu si susla si in iaurtu. Din scol'a D-lui mai esira si alte librarii si urmādria totu asemenea. Toti spunu ca ce face unu librariu, cāndu pune mâna pre cāte unu contractu cu guvernul, ce pōte face cu unu contractu intr'o luna, cu librariu nu pōte face cu anii.

De ce nu se lasa dar' de libraria sa nu o mai descredite, cātu nu merita? Faca-se contracci de harthie, de ciobote, de pânza, de lemn, si sa lasi pre librarii intelligenti cā Ulrich, Danielopolu si Socek sasi desvōlte comercialu fāra o concurența reu intelēsa?

Acesti dīsi librarii, departe de a semenă cu Hagi Georgiu si Atanasiu, cu Romanovii, Georgiu, Gorjanii si Danielopolii, departe de a semenă cu Thirii, Valbaumi, Ulrichi, mai multu sémena cu acei alergători dupa femei, schimbându pre septembra si pre dīle cāte una s' avendu a casa cāte o biata modesta pre care si de ara si o femeia le-

gitima, pentru ochii ómenilor, o numescu piece de resistance, déca sciu frantiozesce, s'au dupa limb'a loru marda.

Libreri'a o deschidu, pentru ochii ómenilor, cā sa dīca, ca suntu comercianti, si in adeveru numai librarii nu suntu; mintea le e draculu dupa speculatiuni si insusi dulapuri. Asti'a, cā nisice aventurieri suntu ciocoiu comerciului.

In Franci'a librarii facu comerciu cu cărti francese si prea pucinu de alte limbe, in Englter'a si Statele unite cu cărti englese, in Germania cu cărti germane, in Itali'a cu cărti italiene, in Grecia cu cărti grecie.

De vei intrā in dīsele librarii din Bucuresci si Iasi, rasturele le vedi pline cu carti mai multu francese in plina tiéra româna; de vei cercetā acele rasturi, poti se affi cărti nevenute dela deschiderea pravaliie. Acolo jace capitalu mare, in mardao'a de pravalia afara in speculatiuni si marafeturi le trebuie altu capitalu, si eata paralizati pericitându si starile loru si streine si discreditându librari'a.

Unul din acesti'a facu unu falimentu de 25 mii de galbini in cele dupa urma. In ce a pus banii acesti'a, in cărti nationali? in editiuni de cărti folositore? De unde in mārafeturi judanesci de contracte, si nu se dice ca cutare cā contracci a facutu falimentu, ci cā librariu! Rusine pre adeveratii librarii, rusine pre profesorii si autorii români. Rusine pre nativnea intréga, care totudeuna si a sustinutu librarii sei adeverati si care si a cumperat cărtile sale nationali cā si panea din tote dīle si inca si mai multu dupa cāte amu dīsu si dupa convictiunile intime ce de modestia le lasau mai la urma.

De asin tacea de cele relative la mine, aru si o culpa modestia si in cele ce suntu datoriu a spune despre nativnea româna.

Cine ou va se fremente, tota dīu'a cerne, dice proverbulu. Cāci s'au facutu librarii, si tota dīu'a treieră cu gur'a cascata, ca nu e nici o tréba librari'a in tiéra româna, ca români chieluiescu in tote secaturile numai pre cărti nu facu chieluie; ca români suntu buni musterii la tote numai pre cărti nu chieluiescu; ca romanilor le placu desmerdarile iera nu lectur'a, nu cărtile.

In adeveru ca romanilor nu le placu cărtile Dumnilor.

Remas'au nevenute cărtile bisericei dela Matei Basarabu pāna astadi in diecimi de editiuni?

Remas'au nevenute operele lui P. Maior si Tichindel in dō'e editiuni?

Remas'au nevenute tote dictionarele de tote limbele cu cea româna?

Venindu la mine, eu, cā scriitoriu, a catatu sa devinu si tipografu, cāci in debutulu meu incetase si tipografi'a metropoliei. Cā tipografu a catatu sa devinu si editoriu.

Cine a cumperat si citit u Curierulu de ambe sexe in cinci volume si in trei editiuni de cāte 3000 exemplare? Cine cinci volume din Lord Biron, cinc alte 30 volume din diversi autori si dela diversi traducatori competenti ce s'au editat prin mine? Cine si a deschis pung'a spre a cumperat atātea cărti si a dā panea din tote dīle la atāti operatori tipografi, legatori de cărti, librari, cine a facutu sa se inaltia pre cāmpulu Mosilor in loculu colibei de paie de unde a plecatu Georgiu Lazaru, unu palatu industrialu, cu unu parcu princiaru, o curte cu trasure si livree, o gra-

unile lui Godilotu. Totu astfelii sî tóte celealte concossiuni, ce apucase a se dâ su sub regimulu condemnatu dinainte de 11 Februarie, in locu d'a fi desfintate spre implinirea ingagementului luate inaintea tierei in dñu'a de 11 Februarie se intinsera in aceiasi proportiuni, ierasi prin modificare.

Afara de acestea, ceea ce apucase sa se organizeze intr'un modu solidu, si spre imbunatatirea stărei sdruncinata a finanelor, se derima cu nesare, in pagub'a vistieriei atât de venitulu, ce potea trage dintrensele, cătu sî de acel'a ce realizeaza dintrensele intr'unu scurtu tempu. Ca sa numesco un'a din aceste organisationi solide, voi aminti monopolul tutunului, alu cărui venit u s'a aruncat in apa, lovindu-se totu deodata si asta noua industria a tutunului, ce apucase sa se intinda in tiéra. De abusurile cu exportatiunea si celealte e de prisosori ce vorba. Apoi imprumuturi preste imprumuturi vinu unulu dupa altulu, cu dobendî cari, nu in alte state, dara nici in acesta tiéra a nostra, despre care se dice că la noi la nime, nu s'au platit nici chiar de veri-unu mofluzu; imposetele se sporescu, datoriele statutului se intreiescu, bunurile statului se vendu, banii se cheltuesc in creatiuni de posturi numai in intreprinderi alu căroru scopu principale nu s'au vediu a fi imbunatatirea seu imfrumsetiarea in tiéra, ci resplatirea devotamentului fără marginie a unoru instrumente ale celor putinti ai dilei.

Sperantiele de la 11 Februarie, aspirationile oménilor de bine de la 11 Februarie, cadu. Poporul român, privitorul la tóte acestea, fără sa le pôta intielege, de cătu numai cându le a simtitu efectulu, pentru ca toti au avutu ingrigirea sa-lu tieni in ignorantia, se incredintă si elu in fine, ca este sub apesarea fatele a reului, si ca sperant'a de veri o indreptare nu mai pôte fi, de vreme ce reulu nu se curma, ci progreséza, se perfectionéza.

* * * Apoi nu are ore cuventu de a fi acesta nesare, acesta veselia factice a poporului, desperatua se va mai aduce veri-o imbunatatire la starea de lucruri in care au adusu tiér'a cei ce s'au impus spre a o carmu?

* * * Pana cându va durá acesta nesare, acesta veselia aparenta, care ascunde o tristézia in adencu, negresitu ca n'asî putea sa precisezu momentulu; dara durat'a ei nu pôte fi lunga, pentru ca midilöcele spre tierirea mai departe a unei existentie in lângore suntu aprópe a se slai. Astădi inca mai suntu căte-va mosie ale statului nevendute, mai suntu căte-va impossite de sporit, mai suntu căte-va creatiuni de facutu, pentru că cu densele sa se mai pôta continua terisi-grapisi favorele si sinecurile, cheltuele necompenite ale ministrilor, si acordarea de inca veri-o concessione la streini.

dina unde se da banchiete literarie si de operatori ce intrecea pre cele princiare, cine in fine a facutu sa se umple magazinile acelor aule nationali de cărti si ateliere de valore pâna la 100 mii galbeni, că sa aiba ce devastă si vandalisá streinii si cioncoi dela 1848 inca? cine decătu poporul si numai poporul român d'impresa cu capii seu magnati sei?

Cându m'am returnat in tiéra la 1859 n'amu aflatu pétra preste pétra, degradat si seracu ca lobu, cu debite de 16 mii galbeni in 11 ani de exiliu, nu me presentau inaintea natiunei de cătu cu dôue bratii, si cu traductiunea bibliei.

Prin contractare de debite noue tipariu a trei'a parte in numeru de 10 mii exemplare. Au dôra natiunea aa fostu órba la fructulu laborilor mele, au dôra a fostu surda la vocea mea. Toti au alergat sa coneure cu obolulu loru, si dupa astadi nu suntu desfacute tóte aceste 10 mii exemplare, cau'a este ca nu s'au pututu terminá, avendu necessitate si de timpu multu si de spese mari.

In dilele lui Mateiu Basarabu spre traducti'a bibliei a elaborat o societate de diecimi de barbati eminenti, spre tiparirea ei au cheltuitu trei domni succesiivi in 27 de ani.

Pre lângă biblia s'au tiparit cele biblice, ecuilibru intre Antilesi, patru volume din bibliotec'a portativa; istoria românilor ce s'au publicat in dône editiuni căte 10 mii exemplare: Cursu de poesia in trei volume, mai suntu sub tipariu alte patru, si ascépta tipariu alte siepte.

Lin aceste a cumperat natinna, si m'a platit de datorii contractate, in streinete in 11 ani, de 16 mii galbeni care cu dobândelete loru pâna la amortisare au trecutu preste 38 mii galbeni, m'a nutritu in 11 ani, avendu necessitate pâna la 2,500

Dara ce veti mai face d-vostra, cari zimbiti cu despretiu la tóte consiliele cele bune ale oménilor cu prevedere? Ce ve-ti mai face d-vostra, jurnalisti, cari acordati radimulu d-vostra sustienatorii sistemii, cu care suntemu guvernati astadi? Ce ve-ti mai face d-vostra, senatori si deputati, cari aprobat acésta sistema? Ce ve-ti mai face d-vostra ministri, cari mantieneti acésta sistema? Ce ve-ti mai face d-vostra, functionari in activitate si in neactivitate, cari ve dati concursulu la acésta sistema? Ce vei mai face tu, bietu poporu român intregu, in numele cărui a se sleescu tóte recursele tierei, si care pari indiferentu acum la acésta sistema uciditor? Ce ve-ti mai face d-vostra, tóta suflarea romanésca, preste siepte optu ani de dile celu multi, cându, in totale ruina, statulu român nu va mai fi in putintia sa mai procure una banu macaru, spre sustienerea esistentiei sele că statu?

— Cu cheltuele de administrare interioara caleavalea; sa dicem ca ne vomu putea balabani. Dara nu ve ganditi, ca anuitătile drumului de feru Strusberg suntu pre unu seculu, adica pre 100 de ani; ca anuitătile celoru-lalte concesioni tóte suntu pre côte diecimi de ani; ca tóte acestea concesioni cero diecimi de milion de lei dela noi pre totu anulu?

Cu ce le vomu mai plati aceste milion?

Neplatindu-le va veni guvernul prussian sa puna secuestru pre venitulu statului, precum s'a facutu la Tunis.

Guvernul, neputendu face fatia cheltuelelor de administrare a tierei, a se fisilitu sa incépa a desfinti din armata, si multu déca i va permite mijlocele sa o lase la a trei'a parte din căta este; va desfinti functiunile, reducendu-le la a trei'a parte din căta suntu; va fi silitu sa impuneze lesele; va fi silitu sa taie din pensiuni; si chiaru si aceste lesele si pensiuni tajate, sa nu le pôta plati la timpu, de vomu luá in bagare de séma ceea ce se petrece astadi chiaru, cându totu mai dispunem de ceva mijloce.

Dara atunci, cându o mare parte a societătiei va remanea pre utilie, cându functionarii, si militarii si civili, se voru vedea cu lefile si pensiunile jumetătite, ce va mai fi? căci n'are tóta lumea stare indestulata, si chiaru si cei, cariau stare, voru suferi nu numai sub greutatea impositelor si a napasturilor, dara si din taiarea transactiunilor, intre omu si omu. Atunci lumea care a traitu in belsiugu si desfrenári, desceptata prea tardi, nu va mai pote altu face, de cătu sa blestem pre guverne, déca nu si pre sine insu-si, pentru ca pre sine insu-si cu greu se pôte blestemá cineva.

Ori-cine pôte se-si faca o idea de anarchia in care are sa cadia tiér'a, afara numai déca va voi pentru vre-unu interesu in parte-si, se-si mai

faca ilusioni si astadi. Acésta pôte sa se intempe cu ori ce guvern, sia elu cătu de bunu, pentru ca nu va avé ce face contr'a impossibilului. Dara déca, Dómne feresce, voru si guverne numai rele, acelea oru sa alerge si la alte misiile, precum bani de harthia si altele asemene, cari ni s'au mai propus odata; a se alerge a pune in lucrare totu ceea ce a respinsu pâna astadi opinionea publica, revoltata la propunerea loru, fără ca ea sa se mai pôta revoltá atunci. Cu chipulu acesta catastrofa, in locu sa vina preste 7-8 ani, pôte sa vina preste 9-10 ani, dara totu va veni; si atunci, tiér'a intréga ruinata, poporul storsu de bani pre carthie fără valore, ne mai putendu-se ajuta unul pre altulu, e naturale ca si streinu sa vina sa nepuna la orenduala, sa ne traceteze că pre nisec Dobitoce, si mai reu pôte decătu suntu tratati indianii. Dómne feresce, dupa demoralisarea in care am ajunsu, pôte voru fi multi căror'a sa le si placa acésta, obicinuiti sa traiasca din săngele creștinului, dicându-si: totu pre noi a sa ne intrebuinteze streinul de instrumentu spre jafuirea tierei! Si numai aceea si mai potu face ilusioni si sa arunce injuria asupra celor ce le vorbescu că mine; iera cei intielepti nu voru putea dice altufel de cătu: asiá este! si, de se voru desceptá pâna sa nu vina catastrofa si voru chibzui la ceea ce trebuie sa facem ca sa oprimu asemene catastrofa, căci atârna de noi sa o facem, me voiu mängaiá si eu cu densii, cu tiér'a intréga, scapata de nenorocirea, ce o amenintia.

nu urmează?

Ni se tramite spre publicare:

Catra juristii din imperiul Ungariei!

„Reuniunea advocatilor din Buda Pest'a in adunarea generala tienuta in 31 Ianuariu 1869, pentru desvoltarea sciintielor juridice in patria si a administratiunei dreptătiei, la propunerea directorului comitetului au decisu, a face pasi incepatori pentru fiitora intrunire la o consultare comună a tinerimei juridice din imperiul Ungariei; —spre acestu scopu s'au incredintiati comitetului reuniiunei, ca propunerea facuta intr'o consultare mai larga desbatendu-o, se faca pasii necesari spre inintiarea intrunirei juristilor magiari.

Comitetul reuniunei pre basea plenipotentiei, ce au capetatu dela adunarea generala, inca in a. tr. 21 Decembre, au conchiamatu o conferinta din mai multi membri, carea imbratiosindu ide'a intrunirei-juristilor, a stabilitu regulamentul aratatu prin comitetu, si arearea fiitora a acelui a la locul cuvenit, modalitatea conchimărei sa se stabiliedie, preste totu asiá a organizá provisioanea facendelor că si pentru fiitora manipulare a afacerilor pâna la deschiderea intrunirei juristilor, au alesu o comisiune provisore de 25 membri.

Comissinea provisorie finindu afacerile destinate, in acea stare placuta se afla, ca invitările pentru intrunirea juristilor deja se potu tramite.

Ide'a intrunirei juristilor magiari au aflatu pâna acum asiá sympathia comună, incătu cu dreptulu se pôte sperá, ca juristii patriei cu deadinsulu voru inaintá implinirea acestei idei salutarie.

Devis'a seculului presentu e: intrunirea! Intrunire pre terenul materialu si spiritualu.

Periodul present, intrunirei puterilor către unu scopu, multiemesce cele mai mari resultate; aceste puteri intrunite pre terenul industriei, comerciului, si a sciintielor cu iulime neeredibila asiá rezultate au areata, ca care mai nante seculi pre lângă diliginta asemenea a furnicei n'au fostu in stare a le infinita.

A nostra patria pre acestu terenu cu celealte state culte nu pôte rivalisá: tempulu neaternarei sele cu multa e mai scurtu, decătu de odata aru si pututo pasi pre carter'a inaintarei in tóta directiunea.

Intardiserea nostra cu durere trebuie sa o simtimu; d'a acésta intardiere nicairi nu sta asiá in contra la inaintare, si nici intr'unu locu asiá grava lecuire nu recere, ca in dreptulu privatu alu vietiei noastre.

Viatia juridica corespunditoru dupa necessitati referintielor schimbate si pretensiunilor periodului progressiunei a o straformá, fără indoiala intre cele mai mari probleme se tiene nu numai pentru aceea, ca succesele inoirei pre lângă cele mai norocose combinatiune a referintielor, e dubiu, daru si pentru aceea, ea adese ori instreinarea dela inoiri cele mai ferice reforme le face impossibile.

Aceste obstacule la noi, care impedeaca reformele acomodate tempului, fără dubietate esista. — Spre invingerea acestor pedeci se cere, a int-

pre anu; m'a adusu in stare a restaurá cu incetulu acele ruine, si implea magazinele cu cărti mai multe si mai valoroase de cătu cele dinainte de 1848.

Astadi in cărti tiparite deja si in cele ce au sa iesa pâna la Septembre viitoru din patru tipografii diverse se afla, de vomu vorbi materialu, marfa de valore ce trece preste 10 milion franci; si timpulu va probá ca dupa doi ani voru avea nevoie de o a dou'a editiune, gratia zelului si cursului natiunei din iote pările.

Astadi cetitorii s'au inmultit; scólele, jujimea au necessitate de cărti nationali, ministeriulu, consiliile judetiene, cumpera pentru premiuri la esamene cărti de dieci si de dieci, sute si sute de mii lei cărti.

Dupa experient'a ce am in fia-care judestu se desfacă cărti si gazete pre totu anulu pâna la 20 mii galbeni, si librarii nostri se occupa cu cărti streine si cu tóte draciele, si se plângu de natiune ca nu i incuragiadu.

Voiu infinita o libraria centrala nationale in Bucuresci, cu sucursali prin cele latte urbe, cu trimisi intr'adinsu ce se dicu comisu voyageurs, si am coragiul sa chiamu eu sperantie mai mari de cătu inainte de 1848 pre barbatii capabili de a intielege folosulu publicu si pre alu loru particulariu cu mai mare adeveru.

Amu elaborat 20 ani; astadi este timpulu recoltei, si chiamu intelligent'a româna a recoltá gratis. Librarii suntu chiamati a institui librerie fără capitalu. Amu marfa a pune in dispositiunea loru de două milioane franci aprópe. Devia numai apostoli adeverati ai impartirei cărtilor nationali. Natiunea ii va intielege si va apreti si va radica la inaltimaea missiunei loru, dându-le onore si viatia independenta.

I. H. R. Typ. Rom.

reselor si opinianilor pre langa cea mai norocosa combinare si cea mai mare ingrijire.

In privintia acesta a planului, — spre reformele acomodate temporului, a stabilit idei sanitose, — a intrunirei juristilor problema va fi. Dececa intrunirea juristilor, precum putem spera, pre teoretici si practicii juristi ai patriei din candu in candu intrunindu-i intr-o consultare generala, si deca juristilor li se da ocazie in acesta adunare a se declară, asupr'a celor mai interesante cestiuni a legislatiunei competente: voru inlesni in multe privintie problema legislatiunei, mai incolo li se vadă ocazie, prin statonnicarea intrunirei juristilor, a cunoscere opinionea publica a factorilor de administratiunea dreptatiei.

Intrunirea juris-consultilor s-au aratatu salutaria si scopului corespondientia, si acolo, unde referintia drepturilor la cultura poporului si la pretensiunile periodului suu regulate dupa legi corespondientore. A nostra patria, nu se bucura de organizate drepturi private, fiind ca preste 20 de ani au pausatu in aducerea legislatiunei uationali, si acum sta la pragul de a-si straformă sistem'a drepturilor, pentru aceea recunoscutele autoritatii practice intrunindu-se cu reprezentatii scientielor, sa se declare, in intrebările cele mai importante a legislatiunei, cu pondura competentu alu autoritatii lor, mai incolo pre calea imprumutarei de idei asaia principie se stabileste, pre basea carora asiedamintele juridice dupa cerintele scientielor, si a esperintielor si pretensiuniei periodului sa le putem crea din nou!

Pentru prim'a intrunire a juristilor magari in Pest'a, s-au prescris diu'a 25—30 Septembre a. e., despre ce de o cam data amu voitua incunoscintia pre publiculu juristilor din patria, ca despre reprezentare si inscriere deosebi se voru incunoscintia.

Proiectu de Lege (Continuare.)

§. 41. Obiectele obligate suntu de a se imparati in planulu de invetiamantu cu privintia la diferitele chiamari de specialitate nezuite de catre studiosi (politecnice seu studii dela unuversitate, la cei din urma juridice, medicale) asaia ca dupa finirea anului primu dela scola liceale se nu a asculte toti scolarii anului alu doilea si alu treilea propunerile din fie care obiectu in asemenea mesura.

Toamai cu privire la diferitele chiamari de specialitatea trebuie se asculte dintre obiectele obligate aritmetic'a politica si istoria bisericesca si romana numai acei tineri, cari se pregatesc pentru studiile juridice, limb'a greca si archiologi'a greca si romana, cari se pregatesc pentru teologia (profesura), in fine istoria naturala, chemia si desemnul numai aceia, cari se aplica la facultatile scientielor naturale (politecnice, medicine).

§. 42. Din obiectele obligate (intre care si gimnastic'a) capeta fie care scolarie instructiune celu putinu 24 ore pre septembra si celu multu 30.

§. 43. Ministrul de instructiune se impuntescesc, pana candu se voru putea infiintati licee complete cu cursu de invetiamantu trinalu in tota partile tierei in numeru cuviosu, a infiintati prelanga unele gimnasie curse liceale numai de 2 ani.

Scolarii cari au absolvit unu cursu liceal numai de 2 ani (cu totulu 8 clase mijlocie), au mai nante de a se primi la universitate seu academie, a absolvit mai intaiu cursulu de unu anu de pregatire infiintandu spre acestu scopu la scolele superioare respective.

Planulu de instructiune a curselor liceale de 2 ani, are a se fipsa estu modu, ca sa se propuna in clasele de pregatire in fiintiande la scolele superioare acele dintre obiectele citate in § 40 care in deosebi servesc de pregatire pentru studiile dela scola superioara respectiva.

D. Curse de specialitate industriale si comerciale.

§. 44. Ministrul de instructiune pot, in contielegere cu ministrul pentru industria si comerciu, infiinti, unde relatiunile de cultura a populatiunei comunelor seu regiunelor respective o reperu, pre langa gimnasie si scole reale si in legatura cu densele, cursele de specialitate industriale si comerciale, citate in urmatorele paragrafe.

Scolarii primiti in aceste curse de specialitate studiaza la olalta cu elevii gimnasiului respectivu seu scolei reali respective in orele fipsate, acele obiecte de invetiamantu, care in ambele curse de invetiamantu, (adecu in gimnasiu seu scola reala si in scola de specialitate mentionata), in asemenea mesura se propuna; de studiarea obiectelor de invetiamantu speciale a gimnasiului seu a scolelor de specialitate suntu dispensati, se voru instruise in obiectele de invetiamantu speciale a cursului loru de specialitate prin invetiatori proprii, si potu studia obiectele neobligate propuse in scola de specialitate respective asemenea celor-lalti elevi ai institutului.

§. 45. Unu cursu industrialu de invetiamantu se poti infiinti langa cele patru clase inferioare a unui gimnasiu si a unei scole reale si in legatura cu densele.

In acesta scola de specialitate industriala cuprinde:

1. cursulu de invetiamantu patru ani, in alu patrulea anu suntu preponderant a se propune obiectele speciale.

2. Voru functiona celu putienoi doi invetiatori speciali.

3. Se voru primi atari elevi, cari seu au absolvit cursulu de siese ani alu scolei populare seu au depus din obiectele acelei esamene de primire.

4. Ca obiecte obligate se voru propune:

a) religiunea si moral'a, b) limb'a de propunere, c) limb'a germana unde se propune in cea magiara, unde nu limb'a magiara; d) alte limbi din patria acomodatu recrestinelor regiuniei respective pentru acei scolari, a caroru parinti seu tutori dorescu, ca limb'a respectiva sa se propuna, e) geografie f) istoria patriei si universală g) aritmetic'a, h) fizic'a, i) chemia, k) istoria naturala, l) desemnul, m) caligrafia, n) gimnastic'a, o) cantu, p) computulu industrial, si comptabilitatea, q) conceptu de negotiu (magiara si germana) r) despre masine, s) modelarea, t) technologi'a u) idei fundamentale despre economia nationala.

5) Se va funda, si immulti pre fia-care anu, o colectiune de cele mai probate instrumente industriale cu privintia la modurile principale de ocupare a locului respectivu seu regiuniei.

§. 46. Spre desvoltarea practica poti ministrul de instructiune infiinti, unde relatiunile indeosebi o impunu, si o prelanga scola industriala.

§. 47. Acei invetiaci industriali, cari nu potu cerceta orele de propunere la gimnasie seu la scole reale se voru instruise in dile anumite preste septembra in orele de sera.

§. 48. Cursulu de specialitate comerciala se poti infiinti langa cele trei superioare ale scolei reale si in legatura cu densele. In acestea scole de specialitate comerciale

1. se voru primi atari elevi, cari au absolvit cele trei clase inferioare a unui gimnasiu seu unei scole reale, seu cari au depus esamenu de primire din obiectele acelora (afara de limb'a latina)

2) cursulu de invetiamantu cuprinde patru ani, (in alu pairulea anu se voru propune cu deosebire obiecte de specialitate).

3. In acalea voru instruise celu putienoi doi profesori ordinari si unula auxiliaru.

4. Obiecte de invetiamantu obligate suntu: a) religiunea si moral'a; b) limb'a de propunere; c) limb'a germana unde se propune in idiomulu magiara, limb'a magiara, unde nu se propune in idiomulu magiara; d) alta limba din patria pentru astfelui scolari, a caroru parinti seu tutori dorescu propunerea ei; e) istoria (patriei si universală); f) geografie; g) fizic'a; h) chemia; i) istoria naturala; k) matematic'a; l) caligrafia; m) desemnul; n) gimnastic'a; o) comptabilitatea; p) computulu comercial; q) conceptu comercialu in limb'a magiara si germana; r) geografie comerciala; s) cunoștința de marfuri; t) istoria comercialui; u) cunoștința sistemului de finantă si vama; v) cunoștințe fundamentale despre economia populara si nationala; w) mechanic'a dinamica.

(Va urmă.)

Edictu.

Iacobu Vili din Brasovu, — care de patru ani de dile au parasit cu necredintia pre legiuia sea soția Marin'a Dumitru Teclu totu din Brasovu, si prebegesce in lume fara a se poti sci loculu ubicatiunei lui, — se citeaza prin acesta, ca in terminu de unu anu si o dila datulu presinte, sa se infatisiedie la acestu foru matrimoniale, caci la din contra, si in absentia densului se va decide pre basea SS. canone ale bisericei nostre ort. res. divortiulu cerutu de soția sea.

Brasovu 17 Aprile 1870.

Forulu matrimoniale alu tractului protopopescu gr-or. I alu Brasiovului.

Iosifa Baracu
Protopopu.
(32—1)

Edictu.

Prin care Aldea Beng'a din Sirne, carele de 5 ani au parasit cu necredintia pre legiuia sea soția, Ecaterina lui Bucura Cojanu din Pestere, fara a se sci loculu petrecerei lui, se citeaza ca in terminu de unu anu dela datulu de fatia, negresitu sa se infatisiedie inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pentru ca la din contr'a procesulu urditu in contr'a lui se va decide si in absentia sea.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului ca foru matrimonialu.

Zernesti in 4 Martiu 1870.

I. Metianu.
Protopopu.
(30—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Aprile (7 Maiu) 1870.

Metalicele 5%	60	70	Act. de creditu	251	30
Imprumut. nat. 5%	69	75	Argintulu	121	
Actiile de banca	722		Galbinulu	5	86

TRANSPORTAREA DE SINI.

Intreprinditorii de cladire a drumului de feru r. Osticu-Ungurescu publica transportarea de sini dela Alvintiu la Sabiu si la Mediasiu sub urmatorele conditiuni:

dela Alvintiu pana la Sabiu de maja 60 de cruceri.

dela Alvintiu pana la Mediasiu de maja 1 fiorinu.

O Sina cantaresce ca la 4 maji si 1/2, doi boi seu cai potu duce 4 pana la 6 Sini.

Ast'a se urca pentru o incarcatura dela Alvintiu pana la Sabiu 10 fl. 80 cr. pana la 16 fl. 20 cr., dela Alvintiu pana la Mediasiu 18 fl. pana la 27 fl.

Fiesce caruia, care se va afla cu carulu la magazinulu curtei drumului de feru in Alvintiu, i se voru predá siniile cu unu biletu de caratu, ier plat'a si o va radicá la loculu de descarcatu in data ce va fi predatu siniile si biletulu de transportu, in tota diu'a dela 6 ore dimineti'a pana la 6 ore ser'a in bani gata.